

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli d. 27 Jan. 1870, kl. 6 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, i fråga om upplåtelse till Göteborgs och Bohus läns landsting af en tomtplats å Bohus fästningsområde för anläggning af ett sjukhus; Gifven Stockholms Slott den 21 Januari 1870.

Uti skrifvelse den 16 Januari 1869 har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län insänt en af länets landstings komiterade för uppförande af nya sjukhus inom länet till Kongl. Maj:t ställd skrift, deruti komiterade anført, att, sedan landstinget år 1865 beslutat, att i eller invid staden Kongelf ett mindre sjukhus med 30 sängar skulle uppföras, samt komiterade, som för verkställighet af detta beslut blifvit utsedde, vid granskning af tomtplatser i Kongelf icke funnit någon för berörda ändamål lämpligare plats, än den å en bifogad karta öfver de så kallade Bohus fästningstomter under Litt. A upptagna plats, utgörande en bergplåtå med areal af 25 ref 26 stänger och 26 fot qvadratmått, oberäknadt 69 stänger 32 fot för väg, samt belägen invid Nordne elf nedanför gamla bastionen Skarpen Nord; så hade komiterade hos magistraten i Kongelf anhållit, att staden, som enligt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 5 Augusti 1840 fått sig nyttjanderätten af berörda tomter upplåten, måtte höras, huruvida från dess sida något hinder mötte mot sjukhusets uppförande på den föreslagna platsen; och hade i anledning häraf stadens innevånare den 11 Juni 1866, med vitsordande af platsens lämplighet för ändamålet, förklarar, att från stadens sida icke vore något att erinra mot hvilken som helst plats å nämnda tomter, som komiterade ville bestämma för ifrågavarande sjukhus; hvarefter komiterade gått i författning om byggnadens uppförande å berörda plats.

Enär likväl Kongl. Maj:t enligt nådiga Brevet den 6 Maj 1843 förbehållit Sig och Kronan eganderätten till nämnda tomter och upplåtit åt Kongelfs stad endast nyttjanderätten dertill, samt det syntes komiterade önskligt, att landstinget erhöile betrygganderätt till besittningen af den grund, hvarå byggnaden till en del redan blifvit uppförd, hafva komiterade, under antagande att berörda tomtplats,

hvars användande för sjukhuset icke på något störande sätt inkräktade på området af Bohus fästningsruiner, för Kronan saknade allt egentligt värde, i underdånighet anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig Proposition om upplåtande till Göteborgs och Bohus läns landsting, under full eganderätt, utan någon ersättning, af ifrågavarande för sjukhuset i Kongelf använda tomtplats.

Häröfver hafva så väl Armé-förvaltningen, sedan Chefen för Fortifikationen blifvit hörd, som äfven Kammar-kollegium i underdånighet afgifvit infordrade utlåtanden, hvaraf hufvudsakligen inhemtas:

att den Bohus f. d. fästning tillhöriga mark, hvarifrån afsöndring nu blifvit ifrågaställd, varit på viss tid upplåten till begagnande af den å fästningen sednast anställde Kommendanten, men att efter dennes död nådig befallning meddelats derom, att samma mark skulle genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet vid utarrendering på auktion utbjudas, med förbehåll att marken vid anfordran genast borde utan någon slags ersättning till Kronan återlemnas;

att, sedan på grund häraf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande medelst kontrakt af den 9 Maj 1796 till Kongelfs stad utarrenderat tomterna vid Bohus raserade fästning jemte den så kallade Säftufvan emot en årlig afgift af 121 Riksdaler Specie, Statskontoret den 15 Februari 1797 anmodat Länsstyrelsen tillse, att arrendeafgiften dädanefter blefve, under titel "arrendemedel", uti statsförslagen och summariska räkningarne behörigen observerad, hvaraf enligt Kammar-kollegii yttrande syntes, att redan år 1796 ifrågavarande tomter voro till Statsverket indragna och således skiljda från försvarsverket och förvaltningen deraf, hvadan de ock varit på Kollegii förteckning öfver Statens utarrenderade egendomar upptagne, och att Fortifikationen icke hade dermed vidare någon befattning, hvilken sistnämnda uppgift äfven Armé-förvaltningen vitsordat;

att nämnda arrendeafgift, hvilken efter realisationerna utgått med 80 Riksdaler 23 skillingar Banko, blifvit genom Kongl. Brevet den 6 Maj 1843 nedsatt till 3 Riksdaler Banko, att med detta belopp från och med år 1840 af staden Kongelf till Kronan utgöras, emot det att stadens behållna inkomst af tomterna skulle till fattiga barns uppfostran användas;

samt att å en, i följd af Kongl. Brevet den 6 Maj 1843, af behörig landtmätare på Statens bekostnad författad beskrifning med tillhörande karta öfver tomterna, desamma upptagas i tre hufvudafdelningar, nemligen:

Fästningen	4 tunnland	13 $\frac{1}{2}$	kappland.
Holmen	25	"	8 $\frac{1}{4}$ "
Säftufvan	33	"	19 $\frac{1}{4}$ "

tillsammans 63 tunnland 9 $\frac{5}{6}$ kappland,

utvisande berörda karta och beskrifning jemförda med den af sökandena nu föredragna karta, att den ifrågavarande sjukhustomten utgjorde en del af den nyssnämnda så kallade Holmen.

För egen del har Chefen för Fortifikationen i underdånighet yttrat, att, enär ifrågavarande område icke kunde förutsättas blifva för befästningars anläggning behöfligt, han icke hade något att erinra mot den nu begärda afsöndringen, hemställande dock att såsom villkor derför borde ingå skyldighet för sjukhusanläggningen att hålla farbar körväg från landsvägen till fästningen; hvaremot Kammar-kollegium, på grund af hvad i ärendet förekommit, underdånigst tillstyrkt, att ifrågavarande ansökning måtte utan det af Chefen för Fortifikationen i nämnda afse-

ende föreslagna villkor bifallas, helst detsamma skulle minska sjukhustomtens område och vara en åtgärd utan allt gagn.

Detta ärende har Kongl. Maj:t låtit Sig föredragas och vill, i öfverensstämmelse med Kammar-kollegii hemställan, härmed i nåder föreslå Riksdagen, att ifrågavarande tomtplats må upplåtas till Göteborgs och Bohus läns landsting att framgent af landstinget afgiftsfritt disponeras, dock endast så länge samma plats för det nu uppgifna ändamålet fortfarande användes.

Handlingarne i detta mål skola tillställas det Utskott, till hvilket frågan varder af Riksdagen öfverlemnad; Och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

Gust. af Ugglas.

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 21 Januari
1870.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-statsministern, Friherre *De Geer*.

Hans Excellens, Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve *Wachmeister*.

Statsråden: Friherre *af Ugglas*,

Bredberg,

Carlson,

von Ehrenheim,

Berg,

Adlercreutz och

Friherre *Leijonhufvud*.

Departements-chefen uppläste härefter till justering följande i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, uppå Stats-Rådets enhälliga tillstyrkande, nedannämnda dagar fattade beslut uppsatta förslag till Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner till Riksdagen, nemligen:

-----
b) den 7 December sistlidna år, i fråga om upplåtelse till Göteborgs och Bohus läns landsting af en tomtplats å Bohus fästnings område för anläggning af ett sjukhus;

Hans Maj:t Konungen behagade, uppå Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande, i nåder gilla berörda förslag, sådana de finnas detta protokoll bilagda, och befälla att i enlighet dermed nådiga Propositioner skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Axel Ädelgren.